

گفت‌و‌گوی کارشناسان و داوران سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی با مؤلفان و ناشران آموزشی حوزه فنی و حرفه ای

هشت نگاه، یک منظر

محمد دشتی

◀ مهندس محمود صموتی، مؤلف کتاب‌های درسی و سرگروه داوران حوزه فنی و حرفه‌ای هم‌سویی آموزش و صنعت

بنده همیشه اعتقاد داشته‌ام که آموزش و صنعت باید هم‌سو و همراه باشند. به همین دلیل هم تلاش کرده‌ام به لحاظ شخصی و حرفه‌ای در این دو بُعد مطالعه کنم و ضمن یاددهی، از موضوع یادگیری که لازمهٔ تعلیم و تربیت است، غافل نشوم. متأسفانه رابطهٔ صنعت و آموزش سال‌هاست که به‌عنوان یک معضل حل‌نشده باقی مانده است. در سال‌های اخیر نیز به دلیل تحریم‌ها و محدودیت‌هایی که بر ما و کشور ایران تحمیل شده، و تعطیلی کارگاه‌ها، این رابطه آسیب‌های بیشتری دیده است. از سوی دیگر، کتاب‌های درسی ویژگی‌های خاص خودشان را دارند. مهم‌ترین شاخصهٔ آن‌ها شاید این باشد که بر اساس برنامهٔ درسی تهیه و تدوین می‌شوند و به‌طور طبیعی هر منبع مکمل یا پشتیبان دیگری باید با سرفصل‌های کتاب درسی منطبق باشد. البته

اشاره

جلسهٔ هم‌اندیشی و تعامل بین ناشران آموزشی حوزه فنی و حرفه‌ای و مسئولان و کارشناسان «دبیرخانهٔ سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی» روز ۱۰ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳ و در اولین روز از برپایی بیست‌وهفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار شد. در این جلسهٔ سه‌ساعته با حضور **فریبا کیا**، معاون برنامه‌ریزی و سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی مکتوب دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، مهندس **محمود صموتی**، مؤلف کتاب‌های درسی و سرگروه داوران حوزه فنی و حرفه‌ای، **سعداله ملک**، نمایندهٔ سازمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، مهندس **کالنتری**، نمایندهٔ نشر نگارندهٔ دانش، مهندس **علی عباسی**، نمایندهٔ «نشر دیباگران» و مدیر فنی شرکت سامسونگ، مهندس **علیرضا زارع پور**، مؤلف و فارغ‌التحصیل مهندسی برق از دانشگاه علم و صنعت و مهندس **محمدحسین زارع** از «انتشارات نص» و تعدادی از کارشناسان دبیرخانه، در خصوص نحوهٔ داوری و انتظارات ناشران و همچنین ملاک‌های ارزیابی و داوری کتاب‌های حوزه فنی و حرفه‌ای بحث و تبادل نظر شد. آنچه می‌خوانید گزارش این نشست صمیمانه و تعاملی است.

همان «برنامه درسی ملی» که براساس اسناد تحول بنیادین در وزارت آموزش و پرورش تهیه شده است، آشنا کند.

خوشبختانه در حال حاضر ارتباط خوبی بین ناشران کتابهای آموزشی این حوزه و آموزش و پرورش به وجود آمده که رو به گسترش است. همین برنامه امروز، یکی از مصادیق هم‌نشینی و تعامل بین این دو گروه یا نهاد است که می‌تواند در درازمدت اثرات مثبتی در تولید و عرضه کتابهای آموزشی داشته باشد.

حجم کتابهایی که به دبیرخانه می‌رسد و هم رو به افزایش است، اما به نظر می‌رسد این کتابها هنوز نتوانسته‌اند مسیری را که مورد نظر است، طی کنند و باید هرچه زودتر با تعامل و هم‌فکری زمینه‌ای فراهم شود تا ناشران سرمایه‌گذار در این زمینه به سود منطقی و مناسبی دست یابند و بتوانند به کار خود ادامه دهند. بازگشت سرمایه در کارهای فرهنگی هم امر مهمی است و ضمناً تولید کتابهای آموزشی کار سختی است. همه این عوامل را باید در نظر بگیریم تا این کارها در مسیر منطقی و صحیح خود پیش برود.

**مهندس محمود صموتی،
سرگروه داوران حوزه
فنی و حرفه‌ای:
من با اطمینان و قاطعیت
می‌گویم، در داوری کتابها،
تنها ملاکها و شاخص‌های
تعیین شده مورد توجه
قرار می‌گیرند و هیچ‌نظر
شخصی یا خدای نکرده
غرض فردی در این
داوری‌ها دخالت ندارد.**

معنای حرف من این نیست که کتابهای آموزشی و کمک‌آموزشی باید پیرو کتاب درسی باشند، بلکه صحبت من این است که همه منابع و مواد آموزشی باید نسبت خود را با برنامه درسی که محور این کتاب‌هاست، حفظ کنند. به همین دلیل، چند سالی است که آموزش و پرورش با تشکیل دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی تلاش می‌کند ویژگی‌ها و شاخص‌هایی را که در برنامه درسی در کتابهای متفاوت لحاظ شده‌اند، به ناشران آموزشی و مؤلفان کتابهای آموزشی و کمک‌آموزشی معرفی کند تا آنها هم با شناخت، آگاهی و رعایت الزاماتی که مشخص شده است، تولیدات خود را منطبق با برنامه درسی طراحی و عرضه کنند.

مبنای درس‌های فنی و حرفه‌ای در برنامه درسی هم در حدود سال ۱۳۷۰ بر مبنای تجزیه و تحلیل مشاغل و با تکیه بر نظریه مشهور بلوم در حیطه‌های متفاوت، شامل سه حیطه شناختی، روانی- حرکتی و عاطفی انجام شد. البته اکنون شاگردان بلوم این نظریه را در سه حیطه مهارتی، دانشی و نگرشی دنبال می‌کنند که امیدواریم در نظام جدید تحصیلی دانش‌آموزان ما در رشته‌های فنی و حرفه‌ای زمان بیشتری را برای آموزش و مهارت‌آموزی در اختیار داشته باشند تا زمینه مناسب‌تری ایجاد شود و ان شاء... بازار اشتغال هم بهتر و بیشتر در دسترس آنان قرار گیرد.

کتابهای درسی ماهیت روشنی دارند و برنامه درسی هم در سایت مربوط به دفتر «تألیف کتب درسی» وابسته به «سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» موجود است و از نظر دسترسی و آگاهی از آنها مشکل خاصی وجود ندارد. اما کتابهای غیردرسی که موضوع صحبت ما هستند، خود به دو دسته تقسیم می‌شوند: کتابهای کمک‌درسی و کتابهای کمک‌آموزشی.

تفاوت کتابهای کمک‌درسی با کتابهای کمک‌آموزشی در این است که اگر کتاب کمک‌درسی نباشد، کتاب درسی به تنهایی قادر به پاسخ‌گویی به همه نیازهای دانش‌آموزان نیست. اما کتابهای کمک‌آموزشی چنین نقش مستقیم و بلافصلی را ندارند و وجود آنها و مطالعه این کتابها توسط دانش‌آموزان باعث تکمیل و تعمیق بیشتر مفاهیم کتابهای درسی می‌شود.

در جمع امروز ما هم نمایندگانی از سوی متولیان تولید و عرضه کتابهای درسی که به‌طور اختصاصی در اختیار سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی هستند و دوستانی از میان ناشران آموزشی در بخش خصوصی یا غیردولتی حضور دارند که این فرصت و این نشست مشترک می‌تواند در چرخه تولید کتابهای درسی و کتابهای کمک‌درسی و آموزشی بسیار مؤثر باشد. بر اساس طرح سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی، در حال حاضر دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی در سازمان پژوهش متولی تولید اسنادی است که ناشران آموزشی و مؤلفان این‌گونه کتابها را با شاخص‌ها و ویژگی‌های تولید کتاب آموزشی بر مبنای اهداف برنامه درسی یا

به‌همین دلیل ما در بررسی و ارزیابی آثار بسیار دقت می‌کنیم تا بتوانیم با انتخاب‌های مناسب به انتشار و معرفی این آثار کمک کنیم. ما اعلام کرده‌ایم که کتاب‌های کمک‌آموزشی را از دو منظر بررسی می‌کنیم که یکی «ویژگی‌های عمومی این کتاب‌ها» و ویژگی‌هایی مثل جلد کتاب، طراحی آن، جنس جلد، فونت‌های استفاده شده، گرافیک و تصویرسازی و اموری از این دست را دربر می‌گیرد، و دیگری، محتوای کتاب‌هاست که مهم‌ترین شاخصه آن، انطباق با برنامه درسی است و معمولاً در ابتدای کتاب‌های درسی هم بیان شده است. در مجموع ما از این دو منظر و در شاخص‌هایی جزئی که معین شده‌اند، کتاب‌های رسیده را بررسی و داوری می‌کنیم و همه شاخص‌ها و ملاک‌ها هم مشخص و قابل دسترسی هستند.

پس لازمه اینکه ناشران و مؤلفان کتاب‌های آموزشی بتوانند کتاب‌های خود را منطبق با اهداف برنامه درسی منتشر کنند، این است که این اسناد را به‌خوبی مطالعه کنند، معیارها را بشناسند و با رعایت اصولی که در این اسناد بیان شده است، تولیدات خود را منطبق بر برنامه درسی که برگرفته از اسناد تحولی و توجه به

نیازهای مخاطبان است، تولید و منتشر کنند. من با اطمینان به همه دوستان اعلام می‌کنم که ما در داوری‌ها، تنها ملاک‌ها و شاخص‌های تعیین شده را مورد توجه قرار می‌دهیم و هیچ نظر شخصی یا خدای نکرده غرض‌فردی در این داوری‌ها دخالت ندارد. واقعاً کتابی که منطبق بر ملاک‌های اعلام شده و متناسب با نیازهای مخاطب تولید شده باشند، انتخاب و معرفی می‌شوند.

در جریان داوری‌ها، ما شاهد انتخاب آثاری هستیم که نشان می‌دهند، ناشران ما تک‌بعدی کار نمی‌کنند و کار آنان در مجموع قابل توجه است. یعنی در جریان داوری‌ها، ما شاهد این امر بوده‌ایم که یک ناشر هم در زمینه برق و هم در زمینه ساختمان کتاب‌هایی منتشر کرده است که هر دو به‌عنوان کتاب‌های مناسب انتخاب و معرفی شده‌اند.

سعداله ملک، نماینده سازمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای؛ آموزش و پرورش در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بسیار بهتر و پیشروتر از سازمان فنی و حرفه‌ای عمل کرده است

◀ مهندس سعداله ملک، نماینده سازمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

من از سه طریق با کتاب مانوسم. اولین مدیری بوده‌ام که در وزارت کار، آموزشگاه‌های آزاد را راه‌اندازی و افرادی را وارد جامعه فنی و حرفه‌ای کرده‌ام که امروز باعث افتخار هستند. افتخار دوم من این است که مدت هشت سال عضو شورای تغییر نظام آموزش و پرورش بوده‌ام و در کنار بزرگانی مانند

زنده‌یاد مرحوم مهندس **جعفر علاقه‌مندان**، دکتر **محمدعلی نجفی** خدمت کرده‌ام و تجارب ارزشمندی هم در این زمینه به‌دست آورده‌ام.

متأسفانه ما همواره شاهد تضادی بین وزارت کار، سازمان فنی و حرفه‌ای و وزارت آموزش و پرورش بوده‌ایم. همین تضاد و اختلاف در نگاه به مسائل، باعث وجود مشکلاتی در این حوزه شده و اجازه نداده است که این سه نهاد بتوانند کارهای مشترک و مفیدی انجام دهند. کار دانش در همین راستا برنامه‌ریزی شد و ما تلاش کردیم، برنامه آموزش‌های کوتاه‌مدت و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را در بخش صنعت و کارگاه‌های تولیدی سامان دهیم که خوش‌بختانه پذیرفته شد و بخش‌نامه‌های متفاوتی برای عملیاتی کردن آن صادر و ابلاغ شد. به‌هر حال، الان به‌جز اینکه ما به آن دوران افتخار می‌کنیم، و خوش‌حالیم، افرادی که عهده‌دار این بخش از کار هستند، توانسته‌اند منشأ اثر باشند، از این موضوع هم که دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی پا پیش نهاده و این اختلافات را کمتر کرده است، خرسندیم.

برنامه‌ها و تعامل بین ناشران و همه اجزای دخیل در این کار کمک خواهند کرد که هر چند با تأخیر، اما در برنامه‌های مدون به این اهداف مشترک دست پیدا کنیم.

به‌همین دلیل و به‌دلیل اعتقاد و امیدی که به اثرات مثبت این کار داشتیم، در چند مرحله کتاب‌های خودمان را برای دبیرخانه طرح سامان‌دهی فرستاده‌ایم و تلاش می‌کنیم که در این کار مشارکت بیشتری داشته باشیم. خوش‌بختانه کتاب‌های ارسالی هم مورد تأیید قرار گرفته‌اند.

در حال حاضر کتاب‌های بخش فنی آموزش و پرورش از ما خیلی جلوتر است و سازمان فنی و حرفه‌ای باید خودش را به سطح بالاتری برساند. یک مشکل هم بحث راه‌اندازی دانشگاه جامع علمی و کاربردی است که هم به آموزش و پرورش و هم به سازمان فنی و حرفه‌ای لطمه زده است. این دانشگاه بخشی‌هایی از وظایف این دو نهاد را گرفته است و متأسفانه در برهه‌ای خاص متولیان این دانشگاه در رأس سازمان فنی و حرفه‌ای هم قرار گرفتند و همه تلاش خودشان را برای عملی کردن اهدافی که خیر آموزش در آن نبود به‌کار گرفتند.

حالا وضعیت به‌گونه‌ای شده است که ما که روزی افتخار می‌کردیم در رشته‌ای فنی و حرفه‌ای حرف اول را می‌زنیم بیشتر متولی رشته‌های خدماتی شده‌ایم و سازمان فنی و حرفه‌ای در زمینه صنایع اصلی مثل صنعت برق، ماشین ابزار، تراشکاری و جوشکاری ۴ تا کتاب هم ندارد ولی در صنایع آرایشی و صنایع وابسته به آن بیش از ۱۰۰ تا کتاب دارد و این است که من عرض می‌کنم کاری که دفتر انتشارات کمک‌آموزشی و آموزش و پرورش برای ساماندهی این حوزه انجام می‌دهند کار ضروری و مهمی است و ما متأسفانه در این موضوع آسیب دیدیم.

مهندس محمدحسین زارع، انتشارات نص

ما در سال ۱۳۵۶ با دوستان مجوز نشر گرفتیم، اما با شروع انقلاب نشر تعطیل شد. دو سه سالی در جهاد فرهنگی فعالیت کردیم و از سال ۱۳۶۲ مجدداً کار نشر را همراه با تدریس در دانشگاه در حوزه فنی و حرفه‌ای پی گرفتیم و وارد بحث‌های فنی و تخصصی آن شدیم.

من در حوزه صنعت در بخش الکترونیک کار کرده‌ام و بنیان‌گذار چند شرکتی هستم که خوش‌بختانه امروز جزو افتخارات کشور هستند. یکی از مشکلات ما این است که دانشجویان و افراد دانشگاهی ما به مسائل عینی و کاربردی صنعت کاری ندارند و دانشگاه‌های ما به‌عنوان کانون‌هایی که باید با مسائل واقعی صنعت روبه‌رو شوند، التفات و توجه زیادی به این موضوع ندارند. چرا صنعت ما باید به نیروهای خارجی متکی باشد و بهترین نیروهای ما در این میان تماشاچی باشند؟ چرا وقتی ما در جامعه مصداق مسائل و مشکلات خود را داریم، باید در دانشگاه‌ها بنشینیم و مسئله فرضی حل کنیم؟ شبکه برق فرضی، شهر فرضی، کشاورزی فرضی و دیگر تئوری‌هایی که مصداق عملی آن‌ها در جامعه وجود دارد. بخش فنی ما هم وقتی قدرت مذاکره و برقراری ارتباط با دانشگاه و متخصصان را ندارد، همچنان فقیر خواهد ماند. ماجرای کتاب‌های آموزشی ما بی‌ارتباط با این موضوع نیست. نشر آموزشی ما باید به سمت و سویی برود که جامعه هدف خود را بشناسد و با اطلاع از نیازها و استانداردها و شاخص‌هایی که در این زمینه وجود دارد، تولیدات و محصولات خود را به این سمت و سو هدایت کند. البته این کار سخت و زمان‌بر است و به صبر و حوصله نیاز دارد، اما مسیر ناگزیری است که باید پیمود.

مهندس علیرضا زارع‌پور، مؤلف و فارغ‌التحصیل مهندسی برق از دانشگاه علم و صنعت

من به نوبه خودم از صحبت‌های ارزشمند و معطوف به هدف همه عزیزان حاضر در این جلسه استفاده کردم. در ابتدای صحبت‌های اشاره‌ای به صحبت‌های آقای مهندس صموتی دارم. بله! بهترین و شایسته‌ترین نهاد برای ترویج مطالعه و کتاب‌خوانی وزارت آموزش و پرورش است. وقتی قصد این باشد که کتاب‌خوانی را ترویج کنیم، حتی در بُعد فنی و حرفه‌ای آن هم، آموزش و پرورش بهترین جایگاه برای این کار است. درست است که ما فعلاً از سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی صحبت می‌کنیم، اما واقعیت این است که باید فکری اساسی برای کتاب و کتاب‌خوانی

در کشور و به‌خصوص برای دانش‌آموزان و دانشجویان بکنیم. یعنی باید به سمت و سویی برویم که اگر به زودی موفق شدیم، آثار مناسب و مفید تولید کنید، خواننده و طالب آن هم وجود داشته باشد و ناشر آموزشی ما بداند که اگر در این زمینه سرمایه‌گذاری و هزینه کند، سود منطقی و متعارف خود را به‌دست خواهد آورد.

ابتدا می‌خواستم بپرسم: اساساً چه نیازی هست که نظام آموزش و پرورش ما کتاب درسی تولید کند که بعد از آن به کتاب کمک‌درسی و کمک آموزشی نیاز باشد؟ اما دیدم این اشکال خیلی کلی است و شاید جای طرح آن در اینجا نباشد. به همین دلیل سؤال می‌کنم: آیا اگر ناشر آموزشی ما بیاید و کتاب‌های مورد نظر آموزش و پرورش را تولید کند، این کتاب‌ها بازار و خریدار خود را در مدارس و بین دانش‌آموزان و معلمان خواهند داشت؟ این سؤال اساسی است که پاسخ به آن می‌تواند چشم‌انداز آینده این طرح را ترسیم کند. یعنی اگر منافع مادی و منطقی ناشر و مؤلف ما در این طرح تأمین نشود، آینده این کار با مخاطراتی روبه‌رو خواهد شد که باید به آن‌ها اندیشید و برایشان فکری کرد.

موضوع دیگر هم این است که وقتی کتاب‌ها و اسناد تولید شده توسط آموزش و پرورش را می‌خوانم، متوجه شدم کمیته‌هایی در دفتر شما هستند که آثار تولید شده را براساس شاخص‌های اعلام شده ارزیابی می‌کنند. اما ممکن است کتاب‌هایی هم باشند که ویژگی‌ها و مشخصات بارز و برتری داشته باشند که در این ملاک‌ها و شاخص‌ها به آن‌ها توجه نشده باشد. باید این موضوع را هم در نظر گرفت. معنای دیگر حرف من این است که کمیته‌های داوری، باید علاوه بر داوری آثار این آمادگی را هم داشته باشند که به اموری مانند آنچه اشاره شد، توجه کنند و سطح کار خود را بنا به مقتضیات زمان ارتقا دهند.

من می‌دانم که چنین کاری وظایف و کار کمیته‌های داوری را سنگین‌تر خواهد کرد، اما اعتقاد دارم به دلیل مرجع بودن و مرکزیت آموزش و پرورش، توجه به چنین موضوعی مؤثر و کارساز خواهد بود.

مهندس علی عباسی، نماینده نشر دیباگران و مدیر فنی شرکت سامسونگ

ما نسلی بودیم که تغییر در فناوری‌های نوین را به سرعت تجربه کردیم و کوشیدیم از حداقل امکانات، حداکثر استفاده را ببریم. اما در حال حاضر اقتضائات زمانه به‌گونه‌ای است که دانش‌آموزان ما در این زمینه‌ها نیازهای بسیار زیادتر و متنوع‌تری دارند. به همین دلیل، توجه به این

مهندس محمدحسین زارع، انتشارات نص: یکی از معضلات جامعه فنی کشور ما این است که چرخه آموزش و چرخه صنعت ما دو چرخه کاملاً جدا از هم هستند و به هیچ وجه بر هم تأثیر و تأثیری ندارند

موضوع و سامان‌دهی امور حوزه نشر آموزشی امر مهم و تأثیرگذاری است که باید مورد توجه قرار گیرد. من هم‌زمان با درس خواندن در دانشگاه در حوزه عمل هم فعالیت می‌کردم و به همین دلیل احساس نیاز بیشتری به منابعی داشتم که بتوانم نیازهای خودم را با خواندن آن‌ها برطرف کنم.

وقتی درس ریاضیات را می‌خواندم، همه فکر این بود که از این فرمول ریاضی کجا می‌توانم استفاده کنم. الان هم من اعتقاد دارم که باید منابع آموزشی ما به گونه‌ای باشد که بتواند به نیازهای واقعی دانش‌آموزان و مخاطبان پاسخ دهد. صد البته نیاز است که این منابع و کتاب‌ها منطبق بر اهداف مشخص و مدونی تدوین و منتشر شوند که مبتنی بر برنامه‌ای مانند برنامه درسی باشند. شاید در این مسیر اشکالاتی هم وجود داشته باشد، اما راه درست این است که محوری اصولی وجود داشته باشد و اگر اشکال و ایرادی هم هست، در جلسات هم‌اندیشی و گفت‌وگو مانند همین جلسات برطرف شود.

بنده پس از فراغت از تحصیل، در «مجتمع فنی تهران»، تدریس در دپارتمان برق را شروع کردم و فعالیت‌هایم را در حوزه کارآفرینی متمرکز کردم؛ حوزه‌ای که در ایران کمتر به آن توجه شده است. اتفاقاً برای از بین بردن این تفکر که تنها راه کسب درآمد، کارمندی و استخدام در دولت است، توجه به امر کارآفرینی و کارآمد شدن و توانمند شدن افراد، موضوع بسیار مهمی است.

◀ مهندس علی کلانتری از نشر نگارنده دانش

خوش‌بختانه در پنج سال اخیر توانسته‌ایم ۶۹ عنوان کتاب فنی و مهندسی و بیشتر در حوزه‌های برق تولید کنیم. حیطة کاری ما کتاب‌های مرجع کاربردی و دانشگاهی است که در حیطة کارهای مرجع کاربردی کاملاً

موفق و در زمینه کتاب‌های دانشگاهی ناموفق بوده‌ایم. در سال گذشته هم کتاب «کاربر PLC» نشر نگارنده دانش به‌عنوان کتاب مناسب انتخاب و معرفی شد.

ما مؤلفان و همکاران خود را از میان کسانی برگزیده‌ایم که خودشان در حوزه صنعت کار می‌کنند و با نیازها و مطالبات واقعی این حوزه و دانشجویان آن آشنایی دارند. مثلاً وقتی خواستیم در زمینه PLC و اتوماسیون صنعتی کتابی منتشر کنیم، به سراغ کسانی رفتیم که تعدادشان هم زیاد نیست، اما دوره‌های مهارت‌آموزی خود را در شرکت‌هایی مانند «زیمنس» گذرانده‌اند. ما سراغ مؤلفان جوانی رفته‌ایم که صاحب نام هم نبوده‌اند، اما به‌عنوان مؤلف با ما همکاری

کرده‌اند. در حال حاضر هم یکی از این دوستان دوره تحصیلات دکتری خود را در آمریکا می‌گذراند و کتابش هم در آن کشور چاپ شده است. یعنی برای من ناشر مهم است از کسانی استفاده کنم که بتوانند پاسخ‌گوی نیاز مخاطب من باشند. این فرد چاپ کتابش حتی به نوبت هفتم هم رسیده است.

گمان می‌کنم ما و شما قصد داریم به روز باشیم و شاید دلیل برگزاری این جلسه هم همین باشد که با هم‌فکری و تعامل، نیازهای مخاطبان را احصا کنیم و با هم‌اندیشی در مسیری حرکت کنیم که بتوانیم اهداف مشترکمان را پوشش دهیم. من از برگزاری این جلسه و اینکه فرصت پیدا کردم در کنار دوستان ناشر و کارشناسان و داوران کتاب‌های آموزشی باشم، خرسندم و امیدوارم این جلسات در قالب‌های گوناگون، به مناسبت‌های متفاوت و با دستور جلسات متنوع ادامه پیدا کند.

◀ فریبا کیا، معاون برنامه‌ریزی و سامان‌دهی منابع دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

از حضور همه میهمانان عزیزی که در این نشست حاضر شده‌اند، تشکر می‌کنم و از اینکه دعوت همکاران خود را در دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی پذیرفته‌اند، سپاس گزارم. همچنین باید از حضور صمیمانه آقای

مهندس صموتی در این نشست تشکر کنم. ایشان به‌عنوان یکی از یاران صدیق ما در آموزش و پرورش، همیشه و همواره با ما در رسیدن به اهداف سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی همراه بوده‌اند و به‌عنوان فردی متخصص و آگاه در حوزه آموزش‌های فنی‌و حرفه‌ای، ما را در تحقق اهداف مورد نظر یاری کرده‌اند.

واقعاً این معنا را باور داریم که کار گسترده و سختی مانند آموزش را، بدون مشارکت همه بخش‌های جامعه نمی‌توانیم محقق کنیم. از سوی دیگر، آموزش‌های غیرمستقیم و غیررسمی، قدرت و تأثیرگذاری زیادی دارند و باید گفت اهمیت آن‌ها از آموزش‌های رسمی کمتر نیست. به همین دلیل طی سه سال اخیر با حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب تهران که معمولاً در اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شود، تلاش کرده‌ایم ارتباط و تعامل بیشتری با ناشران و مؤلفان کتاب‌های آموزشی داشته باشیم. خوش‌حالیم که امروز و در اولین روز از برپایی بیست‌وهفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، در خدمت همکارانی از ناشران آموزشی یا نمایندگان آنان هستیم که در حوزه نشر فنی‌و حرفه‌ای فعالیت می‌کنند.

ما تلاش ناشران آموزشی را فعالیتی مثبت و باعث هم‌افزایی در تولید منابع مناسب و استاندارد آموزشی می‌بینیم و اعتقاد داریم، گفت‌وگو و تعامل، هم‌گرایی و اشتراک نظر را افزایش می‌دهد و ما

را در رسیدن به اهداف مشترک مورد نظر باری کند. حتماً در این جلسات ابهامات و سؤالاتی که ممکن است شما داشته باشید، پاسخ داده خواهد شد و ما هم فرصت پیدا خواهیم کرد دغدغه‌ها و مسائل خودمان را در این زمینه بیان کنیم.

قبل از این جلسه، با آقای مهندس **دوراندیش**، مدیر کل دفتر تألیف کتب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای صحبتی داشتیم. ایشان هم از برپایی این جلسات استقبال کردند و تأکید داشتند که رویکردهای جدید در موضوع کتاب‌های فنی و حرفه‌ای، با ناشران آموزشی و مؤلفان این کتاب‌ها در بخش غیردولتی در میان گذاشته شود تا هم‌گرایی و مشارکت بیشتری در تولید منابع آموزشی صورت گیرد.

امسال موفق شدیم در اولین نشستی که روز بیستم فروردین ماه با ناشران آموزشی داشتیم، به حرف‌ها و نظرات مشترک بیشتری برسیم و در واقع شروع جلسات با ناشران آموزشی، شروعی خوب بود که با استقبال و همراهی صمیمانه و گسترده این عزیزان همراه شد. ان شاء... جلسه دوم را هم با حضور این عزیزان با موضوع چاپ و توزیع کتاب‌نامه‌های رشد در روز ۳۱ اردیبهشت‌ماه در محل دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی برگزار خواهیم کرد.

در همین جلسه‌ای که در فروردین ماه برگزار شد و در برداشتها و تحلیل صحبت ناشران آموزشی، به این نتیجه رسیدیم که ما حرف‌های مشترک زیادی داریم که باید با هم در میان بگذاریم. چه بسا زاویه‌هایی از کار در موضوع سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی از نگاه ما پنهان مانده باشد که همکاران ما در بخش نشر غیردولتی آن‌ها را به خوبی دیده باشند و در همین جلسات هم‌اندیشی و تعامل بیان کنند. ما اعتقاد راسخ داریم که امر سامان‌دهی بدون مشارکت آموزش و پرورش و ناشران و مؤلفان آموزشی امکان‌پذیر نیست. راه این مشارکت و همراهی نیز بحث و گفت‌وگو و شنیدن حرف‌های یکدیگر در محیطی صمیمانه و دور از تعارفات مرسوم و معمول است. ما آماده‌ایم که هر نقد دلسوزانه و سازنده و هر پیشنهاد پیش‌برنده و مؤثری را بشنویم و با نظرات کارساز و مؤثر دوستان همراه شویم تا این کار با اثرات

مثبت‌تری به نتیجه برسد و راه برای همکاری و تعامل بیشتر بین آموزش و پرورش و ناشران آموزشی گشوده شود.

برگزاری این جلسات و فضاهای دوستانه همراه با نقد، بحث و تحلیل، و اظهار نظر این فضا را برای ما فراهم می‌کند که با نظرات شما بیشتر آشنا شویم و احیاناً حلقه‌های مفقوده‌ای را که از نظر ما پنهان مانده است، بشناسیم و برای گشودن آن‌ها به کمک شما برنامه‌ریزی کنیم. ما هم می‌دانیم که مقوله داوری و ارزیابی مقوله‌ای کیفی است و عوامل و شاخص‌های زیادی در آن تأثیرگذار هستند. اما داوری و ارزیابی ما در حال حاضر از نوع کمی است و

امکان دارد اشکالاتی هم بر آن مترتب باشد. در این نشست‌ها و هم‌اندیشی‌ها حتماً این‌گونه اشکالات با مشارکت و همکاری ناشران و مؤلفان کتاب‌های آموزشی و با حضور همراهمان کارشناس و داور ما شناسایی و برای رفع آن‌ها اقدام خواهد شد.

در حال حاضر هم با برنامه‌ریزی‌ها و نظارتی که انجام می‌شود، به دنبال آن هستیم که ارزیابی‌ها و داوری کتاب‌های رسیده با کمترین اشکال ممکن انجام شود. در چنین نشست‌هایی واقعاً این گوش شنوا وجود دارد که خیلی شفاف و صادقانه نظرات و پیشنهادات و حتی گلایه و انتقادات شما را بشنویم و ان شاء... به کمک خودتان به رفع این اشکالات که اجتناب‌ناپذیر هستند، اقدام کنیم.

همکاران، کارشناسان و داوران کتاب‌های آموزشی هم در دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی همیشه و در طول سال این آمادگی را دارند که شنوای حرف‌های شما و پاسخ‌گوی انتظارات و خواسته‌های شما باشند. ان شاء... از این رهگذر شاهد سامان پیدا کردن این منابع، هم در زمینه مسائل آموزشی و هم در زمینه مسائل تربیتی، باشیم.

فریبا کیا، معاون دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی:

واقعاً این معناراً باور داریم که کار گسترده و سختی مانند آموزش را بدون مشارکت همه بخش‌های جامعه نمی‌توانیم محقق کنیم. از سوی دیگر، آموزش‌های غیرمستقیم و غیررسمی، قدرت و تأثیرگذاری زیادی دارند و باید گفت اهمیت آن‌ها از آموزش‌های رسمی کمتر نیست

